

חק לישראל – פרשת וארא יום ג'

תורה – שמות פרק ו'

(יב) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה לְפָנַי יְהוָה לֵאמֹר הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִיךָ יִשְׁמְעֵנִי פְרַעְהָ וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם: (יב) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה לְפָנַי יְהוָה לֵאמֹר הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִיךָ יִשְׁמְעֵנִי פְרַעְהָ וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם: (יב) וּמִלִּיל מֹשֶׁה קָדַם יי לְמִימְרָה הָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא קָבִילוּ מִנִּי וְאֶבְרִין יִקְבַּל מִנִּי פְרַעְהָ וְאֲנִי יִקִּיר מִמֶּלֶךְ:

(יג) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאָל אֶהְרֹן וַיֵּצִיגוּם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָל פְּרַעְהָ מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִאֶרֶץ מִצְרַיִם: (יג) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאָל אֶהְרֹן וַיֵּצִיגוּם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָל פְּרַעְהָ מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִאֶרֶץ מִצְרַיִם: (יג) וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה וְעִם אֶהְרֹן וּפְקַדְנֹן לְוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלְוֹת פְּרַעְהָ מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְאִפְקָא יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִאֶרֶץ מִצְרַיִם:

(יד) אֵלֹהֵי רֵאשֵׁי בַיִת אֲבֹתָם בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוּךְ וּפְלוּא חֲצֵרוֹן וְכַרְמֵי אֵלֹהֵי מִשְׁפַּחַת רְאוּבֵן: (יד) אֵלֹהֵי רֵאשֵׁי בַיִת אֲבֹתָם בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוּךְ וּפְלוּא חֲצֵרוֹן וְכַרְמֵי אֵלֹהֵי מִשְׁפַּחַת רְאוּבֵן: (יד) אֵלֹהֵי רֵשֵׁי בַיִת אֲבֹתֵהֶן בְּנֵי רְאוּבֵן בּוֹכְרָא וְיִשְׂרָאֵל חֲנוּךְ וּפְלוּא חֲצֵרוֹן וְכַרְמֵי אֵלִין וְרַעֲיַת רְאוּבֵן:

(טו) וּבְנֵי שְׁמֵעוֹן יְמוּאֵל וְיִמִּין וְאַהֲדָ וְיִכִּין וְצַחַר וְשְׂאוּל בֶּן הַכְּנַעֲנִית אֵלֹהֵי מִשְׁפַּחַת שְׁמֵעוֹן: (טו) וּבְנֵי שְׁמֵעוֹן יְמוּאֵל וְיִמִּין וְאַהֲדָ וְיִכִּין וְצַחַר וְשְׂאוּל בֶּן הַכְּנַעֲנִית אֵלֹהֵי מִשְׁפַּחַת שְׁמֵעוֹן: (טו) וּבְנֵי שְׁמֵעוֹן יְמוּאֵל וְיִמִּין וְאַהֲדָ וְיִכִּין וְצַחַר וְשְׂאוּל בֶּן הַכְּנַעֲנִית אֵלִין וְרַעֲיַת שְׁמֵעוֹן:

(טז) וְאֵלֹהֵי שְׁמוֹת בְּנֵי לִוִּי לְתַלְדֹתָם גְּרִשׁוֹן וְקַהַת וּמִרְרֵי וּשְׁנֵי חַיִּי לִוִּי שִׁבְעַ וְשִׁלְשִׁים וּמֵאֹת שָׁנָה: (טז) וְאֵלֹהֵי שְׁמוֹת בְּנֵי לִוִּי לְתַלְדֹתָם גְּרִשׁוֹן וְקַהַת וּמִרְרֵי וּשְׁנֵי חַיִּי לִוִּי שִׁבְעַ וְשִׁלְשִׁים וּמֵאֹת שָׁנָה: (טז) וְאֵלִין שְׁמֵהַת בְּנֵי לִוִּי לְתַלְדֹתֵהֶן גְּרִשׁוֹן וְקַהַת וּמִרְרֵי וּשְׁנֵי חַיִּי לִוִּי מֵאָה וּתְלָתִין וּשְׁבַע שָׁנָיו:

רש"י

– כֹּס עֵלִיו לְחֻלּוֹק לוֹ כְּבוֹד צְדָקָהּ זֶה מִדְּרָשׁ. וּפְשׁוּטוֹ כֹּס עַל דְּבַר יִשְׂרָאֵל וְעַל שְׁלִיחוּתוֹ אֶל פְּרַעְהָ. וְדַבַּר הַזֶּה מִפּוֹרֵשׁ צְדָקָה שְׁנֵיהֶם לְאַחַר סֵדֶר הַיַּחֲסָם אֲלֵהֶם מִתּוֹךְ שֶׁהַזְכִּיר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הַפְּסִיק הָעֵנִין צְדָקָה רֵאשִׁי בַיִת אֲבוֹתָם לְלַמְדֵנוּ הַיָּאֵךְ נוֹלְדוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְצַמִּי נְחִיחָסוֹ:

(יז) אֵלֹהֵי רֵאשֵׁי בַיִת אֲבוֹתָם – מִתּוֹךְ שֶׁהוֹצִיק לַיַּחֲסָם שְׁבַע שָׁל לִוִּי עַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן צְדָקָה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הַתְּחִיל לַיַּחֲסָם דְּרָךְ תּוֹלְדוֹתָם מִרְאוּבֵן. (וּצְדָקָהּ גְּדוּלָה רֵאשִׁית לְפִי שְׁקִינְטָרָם יַעֲקֹב אֲצִינוּ לְשִׁלְשָׁה שְׁבַע הַלְלוּ צְדָקָה מוֹתוֹ חוֹזֵר הַכְּתוּב וַיַּחֲסָם כֹּאֵן לְבָדָם לֹמַר שְׁשׁוּבִים הֵם):

(טז) וּשְׁנֵי חַיִּי לִוִּי וְגו' – לְמַה נִּמְנוּ שְׁנֵיהֶם שֶׁל לִוִּי לְהוֹדִיעַ כְּמַה יְמֵי הַשְּׁעָבוֹד שְׁכ"ז שְׁאֵחָד מִן

(יב) וְאִיךָ יִשְׁמְעֵנִי פְרַעְהָ – זֶה אֶחָד מֵעֲשָׂרָה ק"ו צְדָקָה (ב"ר פ' ל"ב): עֶרְל שְׁפָתַיִם – אֲטוֹם שְׁפָתַיִם. וְכֵן כָּל לֶשׁוֹן עֶרְלָה אֲנִי אֹמֵר שֶׁהוּא אֲטוֹם (ש"ס ו) עֶרְלָה אֲזַנָּה אֲטוֹמָה מִשְׁמוֹעַ (ש"ס ט) עֶרְלֵי לֵב אֲטוֹמִים מֵהַבִּיִן. (חֲצֻקוֹת צ) שְׁתָּה גַם אֲתָה וְהָעֶרְלָה וְהָאֲטוֹם מִשְׁכָּרוֹת כּוֹס הַקְּלָלָה. עֶרְלָת צֶשֶׁר שֶׁהַגִּיד אֲטוֹם וּמְכֹסֶה צֶה. (וַיִּקְרָא יט) וְעֶרְלָתָם עֶרְלָתוֹ עָשׂוֹ לוֹ אֲטוֹם וְכִיסוּי אִיסוֹר שִׁיבְדִיל צְפִנֵי אֲכִילָתוֹ. (ש"ס) שֶׁלֶךְ שְׁנֵים יֵהִיֶה לְכֶם עֶרְלִים אֲטוֹם וּמְכֹסֶה וּמוֹבְדֵל מִלְּחֻלּוֹ:

(יג) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהְרֹן – לְפִי שֶׁאֲמַר מֹשֶׁה וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם לִירֵךְ לוֹ הַקְּב"ה אֵת אֶהְרֹן לְהוֹיֹת לוֹ לְפָה וּלְמִלִּין: וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – (ש"ר) אֹהֵ עֲלִיהֶם לְהַנְהִיגֵם צְנַחַת וּלְסַבּוֹל אֲוֹתָם: וְאֶל פְּרַעְהָ מֶלֶךְ מִצְרַיִם

חק לישראל – פרשת וארא יום ג'

השצטים קיים לא היה שצצוד שנאמר (שמות א) וימת יוסף וכל אחיו ואח"כ ויקס מלך חקש ולוי האריך ימים על כולם:

נביא – יחזקאל פרק כט' ט'-יג'

(ט) וְהִיִּתָּה אֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁמְמָה וְחֲרָבָה וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן אָמַר יְאֵר לִי וַאֲנִי עָשִׂיתִי: (ט) ותהי ארעא דמצרים לאישתממו וחורבא וידעון ארי אנא יי חלף דאמר מלכותא דילי ואנא כבשית:

(י) לָכֵן הִנְנִי אֵלֶיךָ וְאֵל יֵאָרֶיךָ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם לְחֲרָבוֹת חָרָב שְׁמָמָה מְמַגְדֵּל סוּגָה וְעַד גְּבוּל פּוֹשֵׁ: (י) בכך הא אנא שלח רוגזי עלך ועל מלכותך ואתן ית ארעא דמצרים לחורב צדו ושממו ממגדל סוגה ועד תחום כוש:

(יא) לֹא תַעֲבֹר בָּהּ רֶגֶל אָדָם וְרֶגֶל בְּהֵמָה לֹא תַעֲבֹר בָּהּ וְלֹא תִשָּׁב אַרְבָּעִים שָׁנָה: (יא) לא תעבר בה רגלא די אנשא ורגלא די בעירא לא תעבר בה ולא תתיב ארבעין שנין:

(יב) וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשִׁמוֹת וְעַרְיָה בְּתוֹךְ עָרִים מְחֻרְבוֹת תִּהְיֶינָה שְׁמָמָה אַרְבָּעִים שָׁנָה וְהִפְעַתִּי אֶת מִצְרַיִם בְּגוֹיִם וְזָרִיתִים בְּאֲרָצוֹת: (יב) ואתן ית ארעא דמצרים לעדו בגו מדינן צדין וקרוואה בגו קרוין דהואה חרבן יהוין לעדו ארבעין שנין ואגלי ית מצראי לביני עממיא ואבדרנין במדינתא:

(יג) כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה מִקֶּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה אֶקְבֹּץ אֶת מִצְרַיִם מִן הָעַמִּים אֲשֶׁר נִפְצְוּ שָׁמָּה: (יג) ארי כדגן אמר יי אלהים מסוף ארבעין שנין אכניש ית מצראי מביני עממיא דאתברדו לתמן:

רש"י

(יא) ולא תשב ארבעים שנה – ארבעים ושנים שני רעבון נגזרו בחלום פרעה כנגד שלשה פעמים שנכתב החלום שבע פרות ושבע שבלים רעות (בראשית מא) ראה וספרו ליוסף הרי שני פעמים ויוסף אמר לו שבע הפרות הרקות והרעות וז' השבלים הרקות (בראשית מא) הרי ארבעים ושנים לרעב ולא

היה להם אלא שנים שנאמר כי זה שנת' הרעב (בראשית מ"ה) ומשירל יעקב למלכים פסק הרעב שהרי שנה השלישית זרעו שנאמר ותן זרע ונחיה וגו' (בראשית מז) והארבעים נפרעו להם עכשיו. תשב ארבעים שנה – תשב שר"ל חשיגיא"ה בלע"ו:

כתובים – משלי יג' ב'-ד'

(ב) מִפְרֵי פִי אִישׁ יֵאָכֵל טוֹב וַיִּנְפֹּשׁ בַּגְּדִים חָמָס: (ב) גברא מן פרי פומי נסבע טבתא ונפשהון דבוזוי תתחטף:

(ג) נֶצֶר פִּיּו שִׁמֵּר נַפְשׁוֹ נִפְשׁוֹ פִּשְׁק שְׁפָתָיו מִחֲתָה לֹא: (ג) דנטר פומיה מזודהר בנפשיה ופתיח שפותיה סינו שציא אית ליה:

חק לישראל – פרשת וארא יום ג'

- (ד) **מִתְאַוֶּה וְאִין נִפְשׁוֹ עֵצֶל וְנִפְשׁ חֲרָצִים תִּדְרֹשׁוּ:** (ה) מתרגגא נפשיה דעטלא מדעם ולא מייתי לה ונפשהון דתקיפי תרהון:
 (ה) **דְּבַר שֶׁקֶר יִשְׁנָא צְדִיק וְרָשָׁע יִבְאִישׁ וַיַּחְפִּיר:** (ו) מלתא דשקרא סני צדיקא ורשיעא נבהת ונחפר:
 (ו) **צְדִיקָה תַּעֲזַר תָּם דֶּרֶךְ וְרָשָׁעָה תִּסְלַף חֲטָאתָ:** (ז) צדקתא תנטור לאלין דתמימין בארחתהון ורשיעא מטלטל בחטוהי:

רש"י

- (ב) מפרי פי איש יאכל טוב – משכר תורתו יאכל טוב צעה"ז והקדן קיימת לעוה"ב. ונפש בוגדים חמס – וחפץ בוגדים חמס כמו אם יש את נפשכם (בראשית כג) אל תתנני בנפש כרי (תהלי' כז):
 (ג) נולד פיו שומר נפשו פושק שפתיו – פותח שפתיו לדבר תמיד כל רוחו מן ותפסקי את רגליך (ויחזקאל טז) לשון רחב:
 (ד) מתאוה ואין נפשו עלל – מתאוה נפשו לכל טוב ואין. ונפש חרוצים תדשן – ישרים האוכלים יגיע כפיה זהו משמעו לפי פשוטו,
 ולפי משלו לעתיד יראה בכבוד ת"ח ויתאוה ולא ישיג לו:
 (ה) דבר שקר ישנא לדיק – הכליק שונא דבר שקר אבל הרשע מקבלו. יבאיש ויחפיר – את הצריות בכך:
 (ו) ורשעה תסלף חטאת – כמו חוטא ועל שהוא רשע גמור קוראהו חטאת ומשמעותה את החוטא תסלף רשעתו תלקח אותו ותשפילהו, כל סלוף קלוקל וכשלו הוא כמו אולת אדם תסלף דרכו (משלי יט) ותצוא עליו רעה:

משנה – יבמות פרק יד'

(א) **חֲרָשׁ שֶׁנִּשְׂא פִּקְחָת, וּפְקַח שֶׁנִּשְׂא חֲרָשָׁת, אִם רָצָה יוֹצִיא, וְאִם רָצָה יִקְיִם. בְּשֵׁם שֶׁהוּא כּוֹנֵס בְּרַמְיָהּ, כֵּן הוּא מוֹצִיא בְּרַמְיָהּ. פִּקְחַ שֶׁנִּשְׂא פִּקְחָת, וְנִתְחַרְשָׁה, (אם רָצָה יוֹצִיא, וְאִם) רָצָה יִקְיִם. נִשְׁתַּטִּית, לֹא יוֹצִיא. נִתְחַרְשָׁה הוּא אוֹ נִשְׁתַּטָּה, אֵינּוּ מוֹצִיא עוֹלָמִית. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי, מִפְּנֵי מָה הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְחַרְשָׁה יוֹצֵאת, וְהָאִישׁ שֶׁנִּתְחַרְשָׁה אֵינּוּ מוֹצִיא. אָמְרוּ לוֹ, אֵינּוּ דוֹמָה הָאִישׁ הַמְּגַרֵּשׁ לָאִשָּׁה הַמְּתַגַּרֵּשֶׁת, שֶׁהָאִשָּׁה יוֹצֵאת לְרֵצוֹנָה וְשֶׁלֹּא לְרֵצוֹנָה, וְהָאִישׁ אֵינּוּ מוֹצִיא אֶלָּא לְרֵצוֹנוֹ:**

רע"ב – (א) חרש. כסם שכונס ברמיזה –
 כלומר כקדושין כך גרושין. וכן פקח בחרשת ברמיזה כנס שרמוז לה עד שנתרלית לו וברמיזה יוליא אם רצה להוציא: ונתחרשה – רע"פ שקדושין גמורים היו שפקחת היתה באותו זמן: אם רצה להוציא יוליא – ללא בעינן דעת האשה: נשתטית לא יוליא –

ואע"פ שיודעת לשמור גיטה ומתגרשת מן התורה, תקנו חכמים שלא יגרשנה כדי שלא ינהגו צה מנהג הפקר: נתחרש הוא – לאחר קדושין, הואיל והיו קדושיו קדושין גמורים לא יוליא עולמית, שאין גרושין שאינן גמורים מפקיעין קדושין גמורים:

חק לישראל – פרשת וארא יום ג'

(ב) העיד רפי יוחנן בן גדידה על החרשת שהשיאה אביה, שהיא יוצאה בגט. אמרו לו, אף זו פיוצא בה:

רע"ב - (ג) שהיאה אביה - בקטנותה וקיבל קדושה והיו קדושין גמורים, אע"פ שהיא חרשה, שעל דעת אביה נתקדשה ולא

(א) שני אחים חרשים, נשואים לשתי אחיות חרשות, או לשתי אחיות פקחות, או לשתי אחיות, אחת חרשת ואחת פקחת, או שתי אחיות חרשות נשואות לשני אחים פקחים, או לשני אחין חרשין או לשני אחין, אחד חרש ואחד פקח, הרי אלו פטורות מן החליצה ומן היבום. ואם היו נכריות, יכנסו, ואם רצו להוציא יוציא:

רע"ב - (ג) הרי אלו פטורות - להוציא וסנייה חרשים או שניהן חרשות, כקדושי ז' כך קדושי ז', ולאו קדושין לאשתו אע"פ שאין גמורים ומפקעי זיקת יבמתו שהרי אינה זיקה גמורה: יכנסו - שאין חליצה (ד)

שני אחים, אחד חרש ואחד פקח, נשואים לשתי אחיות פקחות, מת חרש, בעל הפקחת, מה יעשה פקח בעל הפקחת, תצא משום אחות אשה. מת פקח בעל הפקחת, מה יעשה חרש בעל פקחת, מוציא אשתו בגט, ואשת אחיו אסורה לעולם. שני אחים פקחים נשואים לשתי אחיות, אחת חרשת ואחת פקחת, מת פקח בעל חרשת, מה יעשה פקח בעל חרשת, תצא משום אחות אשה. מת פקח בעל פקחת, מה יעשה פקח בעל חרשת, מוציא אשתו בגט, ואת אשת אחיו בחליצה. שני אחים, אחד חרש ואחד פקח, נשואים לשתי אחיות, אחת חרשת ואחת פקחת, מת חרש בעל חרשת, מה יעשה פקח בעל פקחת, תצא משום אחות אשה. מת פקח בעל פקחת, מה יעשה חרש בעל חרשת, מוציא אשתו בגט, ואשת אחיו אסורה לעולם. שני אחים, אחד חרש ואחד פקח, נשואים לשתי נכריות פקחות, מת חרש בעל פקחת, מה יעשה פקח בעל פקחת, או חולץ או מיבם. מת פקח בעל פקחת, מה יעשה חרש בעל פקחת, בונס, ואינו מוציא לעולם. שני אחים פקחים נשואים לשתי נכריות, אחת פקחת ואחת חרשת, מת פקח בעל חרשת, מה יעשה פקח בעל פקחת, בונס. ואם רצה להוציא, יוציא. מת פקח בעל חרשת, מה יעשה פקח בעל חרשת, או חולץ או מיבם. שני אחים, אחד חרש ואחד פקח, נשואים לשתי נכריות, אחת חרשת ואחת פקחת, מת חרש בעל חרשת, מה יעשה פקח בעל פקחת, בונס. ואם רצה להוציא, יוציא. מת פקח בעל פקחת, מה יעשה חרש בעל חרשת, בונס, ואינו מוציא לעולם:

חק לישראל – פרשת וארא יום ג'

לעולם – דחשך לא חליץ. ולכנסו אי אפשר
משום אחות אשה: כונס ואינו מוילא לעולם
– ללא אחי גט לדיה ומפקע זיקת יבומי
אחיו הראשון:

רע"ב – (ד) מוילא את אשתו בגט – דזיקת
אחותה הבא מכח קדושין גמורים אוסרתה
עליו, ואין כח בקדושין לדיה לדחות היבמה
משום אחות אשתו: ואשת אחיו אסורה

גמרא – יבמות דף ק"ט ע"א ע"ב

גופא תני בר קפרא לעולם ידבק אדם בשלשה דברים בחליצה כאבא שאול
דתניא אבא שאול אומר הכונס את יבמתו לשם נוי לשם אישות לשם דבר
אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב בעיני להיות הולד ממזר בהבאת שלום
דכתיב בקש שלום ורדפהו ואמר רבי אבהו אתיא רדיפה רדיפה כתיב הכא
בקש שלום ורדפהו וכתיב התם רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד
בהפרת נדרים כרבי נתן דתניא רבי נתן אומר הנודר כאילו בנה במה
והמקיימו כאילו הקריב עליה קרבן ויתרחק משלשה דברים מן המיאונין
דלמא גדלה ומיחרטא בה מן הפקדונות בבר מתא דבייתה כי בייתה דמי
מן הערבון בערבי שלציון דא"ר יצחק מאי דכתיב רע ירוע כי ערב זר רעה
אחר רעה תבא למקבלי גרים ולערבי שלציון ולתוקע עצמו לדבר הלכה
מקבלי גרים כר' חלבו דאמר ר' חלבו קשים גרים לישראל כספחת בעור
ערבי שלציון דעבדי שלוף דוץ תוקע עצמו לדבר הלכה דתניא רבי יוסי
אומר כל האומר אין לו תורה אין לו תורה פשיטא אלא כל האומר אין לו
אלא תורה אין לו אלא תורה הא נמי פשיטא אלא דאפילו תורה אין לו
מאי טעמא אמר רב פפא אמר קרא ולמדתם ועשיתם כל שישנו בעשיה
ישנו בלמידה כל שאינו בעשיה אינו בלמידה ואיבעית אימא לעולם
כדאמריתו מעיקרא כל האומר אין לו אלא תורה אין לו אלא תורה לא
צריכא דקא מגמר לאחרני ואולי ועבדי מהו דתימא אית ליה אגרא
לדידיה קא משמע לן ואיבעית אימא תוקע עצמו לדבר הלכה בדיינא
דאתי דינא לקמיה וגמר הלכה ומדמי מילתא למילתא ואית ליה רבה ולא
אזיל משאיל דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן לעולם יראה דיין
עצמו כאילו חרב מונחת לו בין יריכותיו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו
שנאמר הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל וגו'
מפחד בלילות מפחד של גיהנם שדומה ללילה:

חק לישראל – פרשת וארא יום ג'

רש"י על הגמרא

ולתוקע עצמו – סיפא דקרא וסוגא תוקעים
 בוטח וכולה מפרש לה: תוקע עצמו לדבר
 הלכה – שאומר הריני שונה ואיני מקיים
 ואקבל שכר למוד: קשים גרים – שאין
 בקיאים בדקדוקי מצוות ולמדן ישראל
 ממעשיהן: כספחה – ליפגא דקרא נקט ונלוה
 הגר עליהם ונספחו על בית יעקב (ישעיהו
 יד): אין לו תורה – אינו עוסק בתורה: אין
 לו תורה – אין מקבל שכר למוד: אלא תורה
 – ואין מקיים: אפילו תורה – אפי' שכר
 לימוד אין לו: ואיבעית אימא – כדמעיקרא
 אין לו אלא תורה ודקאמרת האי נמי פשיטא
 לא כריכא כו': אית ליה אגרא – דעשיה:
 וגמר הלכה – יודע הלכה שאין דומה לדין
 הצא לפניו כל כך ומדמי מילתא למילתא ולא
 משאיל לרביה והיינו תוקע סמוך ונשען על
 ההלכה שהוא יודע: גבורים – דיינים:
 שלשלמה – שהשלים שלו: מטתו – בית
 המקדש ששם לשכת הגזית:

וא"ר אבהו – במסכת קידושין: אחיא רדיפה
 רדיפה – תשלום שכר גדול להבאת שלום
 שאוכל פירותיהן בעולם הזה והקזן קיימת לו
 לעולם הצא כגמילות חסדים לכתוב צהו
 ימלא חיים לדהק בעולם הצא וכבוד בעולם
 הזה: כאילו בנה צמה – בשעת איסור הצמות
 לחוטא הוא לכתוב (דברים כג) וכי תחדל
 לנדור וגו' הא לא תחדל יהיה כך חטא:
 כאילו הקריב קרבן – שעבר עליו שתי
 עבירות אלא יך אלל חכם ויתירנו כדי שלא
 יהא רגיל בכך: צד מחא – לא יקבל פקדון
 מבן עירו: דבייתה כי בייתה דמי – שרגיל
 אכלו ויטול את שלו ויחזור ויתבענו: שלליון –
 שם מקום שמניחין הלכה ותופסין הערב
 ליפגא אחרינא שלליון קוראין שם הערבון על
 שם נוטריקון שלוף דוז שולף עצמו מן הלכה
 ותוקע עצמו על הערב: דוז – לשון תיקוע
 כדאמר דלה שלפה (שבת דף ג) רע ירוע –
 רעה אחר רעה: כי ערב זר – המערב זרים
 גרים בישראל והנכנס בערבון נמי משמע:

זוהר – וארא דף כ"ט ע"א

ר' חייא קם ליליא חד למלעי באורייתא, והוה עמיה ר' יוסי זוטא, דהוה
 רביא. פתח ר' חייא ואמר, (קהלת ט) לך אכול בשמחה לחמך ושיתה בלב טוב
 ייגד פי כבוד רצה האלהים את מעשיך. מאי קא חמא שלמה דאמר האי
 קרא:

אלא שלמה כל מלוי בחכמה הוה, והאי דאמר לך אכול בשמחה לחמך,
 בשעתא דבר נש אזיל באורחוי דקודשא בריה הוא, קודשא בריה הוא מקרב
 ליה לגביה, ויהיב ליה שלוח ונניחא, כדן נהמא וחמרא דאכיל ושתי,
 בחדוה דלבא, בגין דקודשא בריה הוא אתרעי בעובדוי:

אמר ליה ההוא רביא, אי הכי, הא אמרת דכל מלוי דשלמה בחכמתא הוה,
 אן הוא חכמתא קא. אמר ליה ברי תבשל בשולך, ותחמי האי קרא. אמר
 ליה עד לא בשילנא ידענא. אמר ליה מנא לן:

אמר ליה קלא חד שמענא מאבא, דהוה אמר בהאי קרא, דשלמה קא אזוהר
 ליה לבר נש, לאעטרא לה לכנסת ישראל בשמחה, דאיהו סטרא דימינא,

חק לישראל – פרשת וארא יום ג'

וַאִיְהוּ נְהַמָּא, דִּיתַעְטֵר בְּחֻדוּהָ. וּלְבַתָּר, יַתַּעְטֵר בְּחַמְרָא, דְּאִיְהוּ שְׂמַאלָא, בְּגִין
 דִּתְשִׁתְּכַח בְּמַהִימְנוּתָא דְכָלְא, חֻדּוּתָא שְׁלִימְתָא, בְּיַמִּינָא וּשְׂמַאלָא, וְכַד
 תְּהוּי בֵּין תְּרוּוּיֵיהּוּ בְּרִין כָּל בְּרַפְאן שְׂרָאן בְּעֵלְמָא. וְכָל דָּא, כַּד אֲתִרְעִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב כִּי כָבֵד רָצָה
 הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ.

אָתָּא ר' חֵיִיא וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר, חֵיִיךְ בְּרִי הָאִי מְלָה שְׂבַקְנָא בְּגִינְךָ, וְהִשְׁתָּא
 יְדַעְנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאֶעְטָרָא לָךְ בְּאוּרֵייתָא::

הלכה – הרמב"ם הלכות תשובה פרק ד'

(ב) ומהן חמשה דברים הנועלים דרכי התשובה בפני עושיהן ואלו הן (א) הפורש מן
 העבור לפי שבזמן שיעשו תשובה לא יהיה עמהן ואינו זוכה עמהן בזכות שעושים (ב)
 והחולק על דברי חכמים לפי שמחלוקתו גורמת לו לפרוש מהן ואינו יודע דרכי
 התשובה (ג) והמלעיג על המצות שכיון שנתבזו בעיניו אינו רודף אחריהן ולא עושן ואם
 לא יעשה במה יזכה (ד) והמבזה רבותיו שדבר זה גורם לו לדחפו ולטרדו כגחזי ובזמן
 שנטרד לא ימצא מלמד ומורה לו דרך האמת (ה) והשונא את התוכחות שהרי לא הניח
 לו דרך תשובה שהתוכחה גורמת לתשובה שבזמן שמודיעין לו לאדם חטאיו ומכלימין
 אותו חוזר בתשובה.

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה
 בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל